

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér.

Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Közvállalatok a városokban.

Lapunk hasábjain már többször rámutattunk arra az életszükségletként jelentkező feladatra, melyet városaink fejlesztésének az érdekei tűznek a polgári társadalom és a nemzeti kormány elé.

Nincs város az országban, melynek közszükségletei évről-évre nem szaporodnának. A közművelődés, jótékonyosság, közegészség, rendészet még nagyon kevés helyen érték el a fejlettségnek azt a fokát, melyen más művelt államokban állanak. De ha elérték volna is, meg nem állapodhatnak rajta, mert az élet haladásával mindezen intézményeknek is folyton-folyvást kell haladniok, tökéletesülniök.

A kétszerkettő négy világozóságával áll előttünk az a következtetés, hogy a városok közszükségleteinek rovatát már a közel jövőben is újabb nagy összegű tételekkel kell megterhelni. De hol vegyenek a városok fedezetet a növekedő terhek viselésére, az évről-évre tetemesen szaporodó kiadások megbírására?

Azt a városkormányzati bölcseséget, melyet e tekintetben Nyitra város évek óta követ, a mennyiben a pótdadók emeléséhez folyamodik, képtelenségnek kell tartanunk. Akkor midőn az élet drágul,

az ipari és kereskedelmi viszonyok hanyatlának, vagy a társadalmi és állami követelményekkel szemben erőteljes szolgáltatási képességet nem fejtenek ki, a pótdadók emelése nem vezethet másra, mint a polgárság anyagi erejének csődjére.

De különben is a köztapasztalat tanulsága az, hogy a pótdadókból eredő jövedelemmel legfeljebb csak toldozni-foltozni lehet a városok közszükségleti igényeit, de nagyobb szabású és kielégítő sikerű intézményeket alkotni nem lehet. Példa rá éppen Nyitra város, mely mindent csak toldozgat, de kielégítő mérvben egyetlen egy feladatot sem old meg, nem képes megoldani, mert jövedelmi forrásainak szaporítását a pótdadók emelésén kívül másban a világerő sem keresné.

Toldozgatja a tisztviselők fizetését, a nélkül, hogy azt hosszabb időre kihatólag, végérvényes jelleggel sikerülne rendeznie. Toldozgatja az iskolaügyet, a rendészetet, a köztisztasági és közegészségi intézményeket, de maradandó, a legkirívóbb hiányokat pótló alkotásokat nem tud létre hozni.

Megbukottnak, teljesen tarthatatlannak kell manap már tekintenünk a pótdadókból élőködő városi közigazgatási rendszert. Érzik ezt maguk a városok is,

s azért évek óta hangoztatják, sürgetik, hogy terheik egy részét az állam vegye át. Valamit az állam tényleg átvesz, ha a költségvetési egyensúlyt váratlan, előre nem látható esélyek meg nem zavarják, de azt ki kell vetnünk a fejünkből, hogy az állam a városok terheinek olyan jelentékeny részét vehetné át, a mennyi szükséges volna ahhoz, hogy a városok az ő sokféle szükségletüknek megfelelő anyagi erőt szentelhessenek fejlődésük céljaira.

Ilyesmire gondolni sem lehet, mert ez az államkincstár olyan megterhelésével járna, mely alatt háztartásunk egyensúlya okvetetlenül összeroppanna.

Gróf Tisza István annak idején kilátásba helyezte a fogyasztási adóknak a városok javára való átengedését. A viszonyok megmutatták, hogy Tiszának ez a kijelentése egyike volt azoknak a megfontolatlan nyilatkozatoknak, melyektől csakúgy hemzseg ennek az elhamarkodáshoz szokott, kapkodó politikusnak a kormányzati működése.

A városok az államtól kaphatnak talán alamizsnakép segítséget, hogy össze ne roskadjanak a saját terheik alatt, de nagyobb szerű alkotásokhoz, a városi élet felvirágoztatásához és annak érdekeihez szabott anyagi erőre nem tarthatnak számot.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Bajmócz elfoglalása.

Irta: Somogyi Gyula.

Az 1704-ik esztendő Szent-Jakab havának a 8-ik napján, délután 5 óra tájban, víg társaság ült együtt egy nagy diófa alatt a Kárász Lukács uram privigyei kertjében, mely a piaristák kertjének tőszomszédságában feküdt.

A diófa alatt levő nagy malomkő-asztal szép sávos, otthonozótt abrosszal vala leterítve, és sok jó harapnivalóval, meg nagy, fedeles cínkorsókkal s ugyanolyan fémből való serlegekkel megrakva, s ámbár átláthatatlan voltuknál fogvást nem lehetett kivenni, hogy miféle folyadékot tartalmaznak, mindazonáltal a falócákon körül ülők kipirult ábrázatját tekintve s élénk beszélgetésüket hallva, biztosra vehetjük, hogy nem víz vala bennük.

Az asztalnál a főhelyen, melyet a legöblösebb és ezüstből való billikomról lehet megismerni, ült egy magas, sovány, de csontos marcona férfiú, a hős tetteiről már országsgzerte ismeretes, vitéz kuruc őbester: Czelder Orbán, főparancsnoka a Bajmóczot körülzárolva tartó kuruc seregnek; vele szemben egy délceg fiatal kuruc kapitány:

Winkler Vilmos, akit legjobban akként mutathatunk be, ha ideiktatjuk Pápay János udvari tanácsos és fejedelmi főtitkárnak 1703. évi december 3-áról a fejedelemehez intézett levelét, mely az eredeti szerint szóról-szóra így hangzik:

„Méltóságos Úr, jó Uram!

Hogy a Nagyságod terhes nyavalyáját mégis distrahálhatja: pro novella frhatom, most érkezvén mind méltóságos Bercsenyi Miklós, mind pedig méltóságos Károlyi Sándor uram ő kegyelmek levelei; Károlyi uram bizonyosan írja, hogy Bajmócznál egy Vingler nevű hadnagy az németet s labancot felvervén, az gyalog németet szélyelverte, s ami megmaradt volt is közülök, éccaka hozzáállván mintegy hat compania; midőn aztán reggel megvirradván, az mieinknek kevés voltát (mely csak portás volt), meglátta volna, viszont az mieinket odahagyta, s dolgára ment, de elhiszem, eddig annak is tettek szükségéről; Schlick pedig az több német hadakkal együtt Sléziába ment, ki midőn Plathy Sándor urammal beszéllett volna, his formalibus mondotta Plathy uramnak: Ego nunquam credidissim etc., mely szók — úgylátom — kétségbeesett ember szavai.”

Tehát az a vakmerő hadnagy, most már kapitány, ismeretes volt Bajmócz körül.

A két kuruc tiszt között ültek jobbról és

balról Istvánffy János privigyei plébános; a piaristaházfő több piarista atyával; továbbá Szkaecáuy István Privigye város bírása, Padolán György jurátus notárius, Skopecz Tamás városi szenátor, végre a házigazda, Kárász Lukács uram, Privigyeinek egyik legvagyonosabb polgára.

A gazdag uzsonnát maga Kárászné asszonyom, a gazda harmadik felesége rakja fel. Híres szép asszony messze vidéken. Ma különösen kicsípte magát, az illusztris vendégek tisztelőtére. Jól illik neki a privigyei arany-főkötő, ezüstcsattos pruszlik és selyem szoknya.

A klastromkert kőkerítésén kis ajtó van, egy orgona-bokor mögött. Ennek az ajtócskának egykor talán más célja lehetett, de ezidő szerint egyébre nem szolgál, mint hogy a tisztelendő piarista atyák ezen jöhessenek át néha-néha a Kárász uram diófája alá anélkül, hogy az utcára kelljen kerülniök; mert Kárász uram — ha csak otthon van — minden délután kijön a kertjébe. Rendesen egy vén süket szolgáló hordja ki utána azokat a bizonyos fedeles cínkorsókat; ha azután kiürülnek és még nem csendítették „Ave Máriára”, hát a legfiatalabb páter átviszi azokat azon a kis ajtócskán s a klastrom pincéjében újra megtöltve hozza vissza.

Ma különösen jó kelete van a hűvös italnak;

Ennek az erőnek a megszerzésére a városoknak új jövedelmi forrásokról kell gondoskodniok. Új jövedelmi forrásokat pedig minden város számára csak az okszerű *közgazdasági* tevékenység nyithat meg. Értelmes városi polgár már képtelenségnek és bűnös mulasztásnak tartja azt, hogy a *közvállalatok ne a városnak jövedelmezzenek*, hanem egyeseknek, vagy konzorciumoknak, melyek nem csak az ezen vállalatokból származó hasznot vágják zsebre, hanem ezen felül még különféle engedmények- és kedvezményeket csikarnak ki a városoktól, ez utóbbiak anyagi érdekeinek sokszor türehtetlen megrövidítésével.

Vannak városok, melyekben a vízvezeték, a gáz, a közlekedés, a villamos telepek kihasználása, a közlekedést szolgáló intézmények egytől-egyig házi kezelésben vannak, de ott azután telik is bőven a közszükségletek kielégítésére, a kulturális és másnemű érdekek fejlesztésére, és nincs a képviselőtestület ráutalva arra, hogy pótdadó emeléssel sarcolja a polgárságot.

Debreczen, Nagyvárad, Kolozsvár városok százezreket kapnak a hasznot hajtó vállalatokból, s példájokat ujabban a kisebb városok is követik, mert belátják, hogy a haladás nagy versenyében csak az üzleti alapon nyugvó közgazdasági tevékenység, ez a talán egyedül okos külföldi példa, biztosíthatja jövőjüket.

Sajnos azonban egyes helyeken a jóra való restség olyan mérveket öltött és olyan megrögzött rossz szokásává vált a polgárságnak, hogy az embereket valóságossággal rá kell kényszeríteni erre a korszerű közigazgatási rendszerre. A kényszernek az államhatalomtól kell jönnie, még pedig olyképen, hogy egyfelől a városok a legszigorúbban köteleztetnének mindazoknak az alkotásoknak a létesítésére, melyeket a közegészség, közlele-

zés, tanügy, köztisztaság mulhatatlanul megkövetel, másfelől megtiltatnék a pótdadónak egy bizonyos százalékot, mondjuk az állami adó felét meghaladó emelése.

E mellett arról is kellene gondoskodnia a törvényhozásnak, hogy a városok részére a kisajátítási jog az összes hasznot hozó üzemek tekintetében biztosítottassék.

Ha a városok látnák, hogy köteleseik teljesítése elől nem menekülhetnek és a pótdadó emelés kényelmes módszeréhez sem folyamodhatnak, ráfanyalodnának az új rendszerre, s ezzel fejlődésük legszilárdabb alapját vetnék meg.

Izgalmas választás Nyitrán. A törvényhatósági választásokra vonatkozó pártközi megállapodásnál Nyitra várost a kompromisszumba be nem foglalták. Helyes is volt szabad teret engedni a városi közönség sorakozásának. Az egész ügy a főispán belátására bízott, mert előre lehetett látni, hogy ha a főispán olyan férfiak mellett foglal állást, a kik a város polgárságának rokonszenvét bírják és bizalmára érdemesek, a választók készséggel fognak a jelöltre szavazni. A főispán azonban a helyett, hogy maga vette volna kezébe az ügyet és a választást kellő körültekintéssel előkészítette volna, rábízta az egészet a polgármesterre. Ennél szerencsétlenebb elhatározást képzelni sem lehetett volna. A balkezű polgármester, minden iudicium híján az I. kerületbe olyan embereket jelölt, a kik úgyszólván még meg sem melegedtek a városban és a kik ma itt vannak, holnap meg másutt ütök fel a tanyájukat. Egészen szokatlan dolog, hogy az ilyen emberek — legyenek egyébként egyénileg bármily kifogástalanok — a város polgárságának bizalmáért, mely a közpályán szerzett érdemek jutalma szokott lenni, folyamodjanak. A jelölés ennél fogva méltatlankodást keltett, s ennek hatása alatt a városnak több tekintélyes polgára *Steiner Gyula* vmegyei főjegyzőt és *Palásthy Vilmos* törvényszéki bírót jelölte. Ez utóbbi már eddig is éveken át képviselte az I. kerületet s arra, hogy most mellőztessek, semmi ok sem forgott fenn. Hogy mennyire felelt meg ez a jelölés a városi polgárság óhajának, azt a lefolyt választás minden kétséget kizárólag mutatta meg. A főispán hétfőn értesült erről a jelölésről, s akkor többek előtt

kijelentette, hogy nem hajlandó azt támogatni. A választóközönség azonban most már nem akart tágtani, s a választás napján élénk érdeklődéssel szavazott jelöltjeire. De még kezdetét sem vette a választási eljárás, midőn hirtelen plakátok jelentek meg a *városháza* kapuján, melyekkel közönségre hívták, hogy most *Tichy Tivadar*, az osztrák-magyar bank nyitrai fiókjának igazgatója, és *Palásthy Vilmos* a koalíciós pártok hivatalos jelöltjei. A plakátot a polgármester „felsőbb utasításra” ragasztatta ki. Ezt a törvénytörtés kortesfogást a felháborodott polgárság erélyes tiltakozására a választási elnök levétette a városháza kapujáról. Dr. *Csippék Sándor* apátkanonok a választási helyiségben nyíltan felhívta az elnököt, hogy a felháborító esetet vegye fel a jegyzőkönyvbe. Alig mult el ez az izgalom, ujabb keletkezett a polgármesternek egy másik „mesterfogása” folytán. A kortes szerepre vállalkozott ember az elnöki asztalon levő *Steiner-Palásthy-féle* szavazócédulákat, melyek a közönség kényelmére tettek oda, észrevétlenül *elcsente és elégette*. Mindenkinek az ítéletére bízzuk annak a konstatacióját, a város polgármesteréhez illő eljárás-e ez, melyre nem vetemedhetik senki sem, a ki csak bármily keveset is ad az egyéni és férfiúi önmegbecsülés díszére. Nagy megbotránkozást szült már magában véve is az, hogy a vármegyének a főjegyzője ellen minden ok nélkül, egyedül csak személyes ellenszenvből a hivatalos apparátus sikra szállt, főispáni és alispáni ukázok küldettek a hivatalokba, hogy a tisztviselőket a *Steiner* ellen való szavazásra rábírják, s ennek tetejébe a liberális érásban divott legundokabb műfogásokhoz nyúltak, csak hogy a főispánnak nem szimpatikus embert elbuktassák. Hiába való volt azonban minden mesterkedés, a polgárság cédulája impozáns többséggel ment keresztül, a mennyiben *Palásthy Vilmos* 276 szavazat közül 233-at, *Steiner Gyula* 169-et kapott, *Tichy* 104 szavazatával szemben. Üdvözljük Nyitra város intelligenciáját és szerencsét kívánunk neki ahoz a férfias erélyhez, melylyel a választás tisztasága ellen intézett liberális szellemű támadást oly fényesen visszaverte.

Képviselőnk a választóihoz.

Mérey Lajos, a nyitrai választókerület országgyűlési képviselője az alábbi nyílt levelet intézte kerületének választóihoz. A nyílt levél tulajdonképen abból a nyilatkozatból áll, melyet *Mérey* több képviselőtársával együtt *Kossuth Ferenc*hez írt a végből, hogy a kiegyezési javaslatok tárgyában elfoglalt álláspontját kifejtse. A klasszikus tömörséggel és meggyőző logikával meg-

— No akkor átmegyek, — mondja *Czelder Orbán* felkelve helyéről, s nemsokára a klastrom folyosóján visszhangzottak nehéz lépteit. Alig telt el azonban néhány perc, a kert ajtaja nagyot csattant, és szapora lépések tempóját jelezte a lovagsarkantyúk pengése. Jött vissza az őbester, és hozta a gallérjánál fogva *Plodát*.

— Menjen kend a pokol fenekébe, hiszen az ördög sem tudja kendet megérteni.

Clementisz Gáspár, vagy rövidesebben *Ploda*, apró, de rendkívül szapora lépésekben jött, vagy inkább toltta őt az őbester a diófa alatt ülő társaság elébe.

Ha elképzelünk egy ürgét molnárkék dalmányban és gömbölyű hasáról folyton lecsuszamló, vedlett zsinórzatú s ugyanolyan színű nadrágban, akkor előttünk áll *Clementisz Gáspár*. Kövér kis mangalica ember. Hátranyomott alacsony homloka, apró, villogó, fekete szeme, pisze orra, három szőrszálból álló bajuszkája, és rövid keze-lába igazolják merészségemet, mellyel őt ürgéhez hasonlítottam, s a hasonlatot még tökéletesebbé teszi az az izgékonyság, mely rajta tapasztalható.

Az egész emberke olyan, mint valamely felhúzott gépezetű játékszer, melynek minden tagja, minden idege mozog: a nyelve meg úgy berreg,

mint egy megindított ébresztő óra, mely addig meg nem áll, míg le nem jár, vagy valamely kívülről jövő erő meg nem állítja.

Ha beszél, a nyelve is úgy siet, mint a lába járás közben, sőt még sokkal jobban, mert a hangokat és szótagokat olyan gyorsan rakja egymásra, hogy azokat a legsebesebb angol lóval sem lehetne utólni. Beszédét megérteni annak, aki azt nem tanulmányozta, egyáltalában nem lehet, csak lefotografálni lehetne; de minthogy az az ördögös masina történetünk idejében még nincs föltalálva, kénytelen az őbester *Plodát* a pokolfenekébe való takarodásra utasítani, azt gondolván, hogy ott majd találkozik valami jófúlú ördögfiú, aki a molnár szapora beszédét megtudja érteni.

Nem kellett azonban a megrettent *Plodának* olyan messzire menni, mert szerencsére jelentkezett *Podolán György* uram, a város nótáriusa, hogy ő megérti a majszer nyelvét.

Oda állították hát *Plodát* a nótáriussal szembe, kik között azután illetén beszélgetés keletkezett:

— Hát mi hírt hozott *Clementisz* uram?

Clementisz uram megindította egész testén a verkit, s rettentő idegrántások között vékony kalatoló hangján azt feleli, hogy:

tikkasztó meleg is van, meg a beszélgetés tárgya is olyan, amely nagy izgalomban tartja a kedélyeket. s ezeknek a lecsillapítására — tudvalevő — legjobb szer a jó hideg bor.

Epen harmadszor fordul be a piarista-anya az orgonabokor mögötti kis ajtón egy újabb friss töltéssel, s ezúttal odaság az ezredeshez, hogy egy ember várakozik rá a klastrom folyosóján, kinek valami fontos közleni valója volna.

— Miféle ember az? — kérdi az őbester.

— Hát a *Ploda*, a bajmócsi melegvízi molnár. Nagyon ösmerős ember a kuruc táborban, talán az ezredes úr is ismerni fogja.

— *Plodának* hírvják?

— Biz' annak az igazi neve *Clementisz Gáspár*, de szörnyű mód sebes beszédű lévén, hát azt, hogy „tyeplá voda” mindig úgy mondja, hogy „*ploda*”, azért elnevezték *Plodának*, s ez a név rajta száradt.

— Én bizony nem ismerem, — mondja az ezredes. Hanem hát ha velem közleni valója van, mért nem jön át ide?

— Hát instálom, — először is neki nem kötjük az orrára, hogy merre lehet ide átjönni; másodsor olyaknak mondja közleményeit, amiket csak magának az őbester úrnak akar előadni.

irt nyílt levél annyiban is képviselőnk műve, a mennyiben az, társainak megtisztelő megbízása folytán, az ő mesteri tollából került ki.

Tisztelt Polgártársak!

Képviselői kötelességemnek tartom igen tisztelt választóim tudomására juttatni, hogy egyes képviselőtársaimnak az országos függetlenségi és 48-as pártkörből való kilépése, több képviselőtársammal együtt, a pártelnökhöz, nagyméltóságú *Kossuth Ferenc* miniszter úrhoz az alábbi levél intézésére késztetett.

Ezen levél tartalma szerinti indokolásból az igen tisztelt választók mindenike véleményét alkothat magának arról, vajjon helyesen, igen t. választóim hazafias meggyőződésével összhangban, és bizalmukra ezentúl is méltóan tesz-e, hogy a pártkörnek tagja maradok.

Nyitra, 1907. november 20-án.

Mérey Lajos,
orsz. képviselő.

Nagyméltóságú Pártelnök Úr!

Néhány képviselőtársunknak az országos függetlenségi és 48-as pártkörből való kilépése alkalmával tett, a hírlapokban is megjelent nyilatkozata azon látszatot kelthetné fel, mintha mindazok, kik a pártkörben megmaradnak, a pártnak elveit megtagadnák, s ezekhez hívek többé nem lennének.

Mi alulírott, régi függetlenségi, akik évtizedeken át önzetlen hűséggel, tőlünk telhető erővel és kitartással küzdöttünk pártunk elveiért és győzelméért, és a hosszú küzdelem alatt nem egyszer a kétségbeesés és a reménytelenség határán aggódtunk hazánk és pártunk jövő sorsa felett, szükségesnek látjuk előttem, mint pártelnökünk előtt a következőket kijelenteni:

Mi pártunk elveihez továbbra is változatlanul ragaszkodunk s hazánk politikai, hadi és gazdasági teljes függetlenségének és önállóságának kivívását tartjuk azon legfőbb célnak, melyért minden igaz magyar embernek élni és harcolni kell.

És ha most, midőn az Ausztriával kötendő kiegyezés által elveink teljes megvalósítását ismét elodázza s azok némely sarkátételét — mint amilyen a kvóta, — megtagadva látjuk, — a pártkörben mégis bennmaradunk, teszszük ezt nemcsak pártvezéreink iránti bizalomból, hanem azon rendkívüli súlyos politikai és közgazdasági következmények mérlegelése és szem előtt tartása alapján, melyek pártválság esetén okvetlenül beállnának s közállapotaink oly kiszámíthatatlan és pótolhatatlan megrendülését, s így pártunk végső céljainak oly nagy veszélyt idéznék elő, melyért az erkölcsi felelősséget, sem lelkiismeretünk, sem választóink, sem az ország közvéleménye előtt elvállalni nem bírjuk és nem akarjuk.

Tudnia kell minden komoly politikusnak,

- Mannamluceszteprostonál.
- Azt mondja, — magyarázza a nótárius — hogy ma nagy mulatság lesz a prépostnál.
- Honnan tudja majszter uram?
- Teszkerlisztendakornták.
- Tegnap egy szekér lisztet vittem oda, akkor mondták, — fordítja le a jegyző.
- De hát miféle nyelven beszél ez a szerencsétlen? — kérdi az óbester.
- Magyarul beszélne biz ő, instálom; csak hogy nagyon megszalad a nyelve, mintha a jégen elcsúszott volna, azután nem bírná megállítani.

Nehéz dolog volt ezt a párbeszédet nevetés nélkül hallgatni a már amúgy is jól beborozott társaságnak, de hát országos dolog lévén, csak türtőztették magukat a jó kurucok, csak bíztatták Podolán urat, hogy kérdezze ki töviről-hegyire a molnárt; mert jól érezte mindenki, hogy itt nem csupán az a megtudnivaló, hogy a bajmóczy prépost vendégséget tart, hanem ebből tán majd valami fontosabbra fognak kilyukadni, mert Clementisz urat jól ismerték a kuruc táborban (nem lehetetlen, hogy a labancokéban is), mert azon körülménynél fogva, hogy ő a bajmóczy meglévi molnár, s a várat és a várost ő látja el

hogy azon egyezmény, melyet pártvezéreink 1905. év április hava elején, az alkotmányvédelem békeje gyanánt ő felségével, a magyar királlyal megkötöttek, a külföldi államokkal már előzőleg létrejött szerződések miatt is előrevetette az Ausztriával kötendő kiegyezés nehézségeinek árnyékát.

S tudnia kell ugyancsak minden higgadtan bíráló függetlenségi pártférfiúnak azt is, hogy a szabadelvű pártnak 38 évi uralma, 38 éven át az országos közjogi és gazdasági érdekei iránt éppen Ausztriával szemben tanúsított érzéketlensége, felületessége, sőt könnyelműsége, Ausztria igényeinek fokozása mellett annyira vertebékóba hazánk önrendelkezési jogát, hogy most az országot belőlük egyszerre kiszabadítani nem lehet.

A függetlenségi és 48-as párt, elveinek teljes épségben tartása mellett és az azokért való további küzdelem korlátlan szabadságának tudatában lépett a koalícióba, midőn tehát az Ausztriával kötendő kiegyezésnek elfogadását nem ellenezzük, nem akadályozzuk, a kvóta megszavazását pedig a kényszerhelyzetben tűrjük, teszszük ezt azon meggyőződésben, hogy ezáltal pártunk elvei megvalósításának sem lehetőségéről, sem jogáról, sem kötelességéről nem mondunk le.

S nagyobb szolgálatot vélünk tenni úgy az országnak, mint pártunknak, ha ezen válságos időben, midőn nemcsak az Ausztriával kötendő kiegyezésnek véglegesítése, hanem a horvátországi képviselők által a magyar államegyesség ellen intézett támadásoknak, a magyar államhatalam fölényének és tekintélyének erejével méltó visszaverése is nehezíti a kormány feladatait, pártvezéreinket nem hagyjuk cserben, s a pártkörből nem lépünk ki.

Mi azt hisszük, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak kettészakadása, a kormány bukását vonná maga után. De arra nézve, hogy egy más kormánynak, úgy hazánk politikai, és közgazdasági helyzetére, mint Ausztriának parlamenti viszonyaira való tekintettel, a mostaninál jobb kiegyezést sikerülne megkötni, alaposan indokolható reményeink és elfogadható támpontjaink nincsenek.

Ilyen körülmények között — éppen végcéljaink érdekében — elhatározásunk nem lehet más, mint e párt összetartásában keresni és találni azon utat, melyen pártelveink megvalósításáért munkálkodni lehet.

És ha valaki azt hinné, hogy mi a jövőben hajlandók lennénk, bármily kormánynak olyan javaslatait és ténylegéseit magunkévá tenni s támogatni, a melyek pártunk elveinek megtagadásával és megvalósításának lehetetlenné tételével azonosak, csalódnak, mert mi pártunkat a kiegyezés 10 évi tartama alatt éppen az ország teljes politikai és gazdasági önállósága és függetlensége elérésének megalapozására, sőt biztosítására tartjuk hivatottnak és kötelezettnek.

Ezen munka teljesítésénél való közreműködés céljából maradunk a pártkörben, mara-

lisztel, oda neki szabad bejárása van; de viszont a malom a falakon kívül lévén, a majszter szabadon mehet az ő szürkelovas káréján a világ más része felé is.

- Hát aztán kik lesznek azon a mulatságon? — folytatja a kérdezősködést Podolán uram.
- Skarbólkapnyürsesz.
- Sokan a várból, a kapitány úr is ott lesz.

De lehetetlen volna azt nekem mind úgy elmondani, amint azt Ploda elhadarta; sőt magának Podolán György nótárius uramnak is gondot adott annak a megértése, s kénytelen volt minden egyes körmondattal, vagy inkább környargalattal után Plodának a torkához kapni, így kényszerítvén azt pauza tartására, mert különben folyton pergett volna a garatja, míg csak le nem jár.

Ploda molnár közvetlen tapasztalatai s a várban, meg a plébánián felfogott egyes szavak után azt jelentette, hogy a prépostnál ma este tartandó lakoma annak a hírnek öröme készül, amit tegnap egy Skultetius hozott be, hogy tudnillik Galgócz felől mintegy 5000 főből álló német had közeledik ágyúkkal ellátva, a már több hét óta körülzárolt Bajmóczy vára felszabadítására.

(Folyt. köv.)

dunk a függetlenségi 48-as pártnak továbbra is tántoríthatlan hívei.

Budapesten, 1907. évi november hó 17-én.

Dr. Thaly Kálmán Debreczen város I. kerület képviselője, *Balogh Mihály* a nagyszalontai, *Beniczky Árpád* a losonczy, *Chernel Gyula* a nagyatádi, *dr. Endrey Gyula* a hódmezővásárhelyi, *Eitner Zsigmond* a zalaszentgróti, *Hellebronth Géza* a nagyfügedi, *Illyés Bálint* a bárándi, *Jeszenszky Ferenc* a baranyaszentlőrinci, *Kállay Leopold* a nyirbogdányi, *Leszkay Gyula* a brettyóújfalui, *Marjay Péter* a hosszupályi, *Mérey Lajos* a nyitrai, *Okolicsányi László* a jákói, *Papp Elek* a nádudvari, *Putnoky Mór* a putnoki, *Rátkay László* a pinchelyi, *Szemeré Huba* a monori, *Thaly Ferenc* a nagymánási, *Veress József* az orosházi kerület országgyűlési képviselője.

Levelezés.

Érsekujvár, 1907. november 20.

Tekintetes Szerkesztőség!

Turchányi Odón alispán úr, a ki itt nem rég tömjénezte és ünnepeltette magát, e hó 11-én a városi ügyész választásánál fényesen megbukott.

Nálunk mindenki tudja, hogy az alispán úr az érsekujvári takarékpénztár felügyelő bizottságának elnöke, *dr. Turchányi László* az igazgatóságnak tagja, *dr. Róth Sándor* az intézetnek ügyésze, *dr. Turchányi Lászlónak* fia pedig *dr. Róth Sándornál* ügyvédi irnok.

Ezen kapcsolatból nem nehéz kitalálni, hogy miért szerette volna *Turchányi Odón* úr *dr. Róth Sándort* városi ügyészszé választatni, és ennél fogva miért lelkesedett az egész városi magistratus *dr. Róth Sándor* mellett.

Hanem hát a választók valódi akarata, mely a titkos szavazás útján nyilatkozott meg, megmutatta, milyen népszerű minálunk az alispán úr és a városi magistratus.

Ebben az igazán katolikus városban két keresztény és két zsidó pályázott, és a két zsidó került pótválasztás alá, *dr. Róth Sándor* és *dr. Guth Jenő*.

Dr. Róth Sándor és vele a magistratus már biztosra vették a győzelmet, de a két kibukott keresztény jelöltnek — *Lange* és *Tepliczky* — hívei a két rossz közül inkább választották a kisebbet és rászavaztak *Guth Jenőre*.

Az alispán úr hívei elbámultak az eredményen; nagyon nehezükre esett ennek a keserű pirulának a lenyelése. Nagyon hamar sült ki, hogy az alispánnak a szolgabírói székhely áthelyezési ügyében kifejtett tevékenységét még nem felejtették el.

A jövő meg fogja mutatni, hogy itt nem terem az ő számára babér. r. l.

Nyílt-tér.

Nyitra város I. vál. kerületének t. választó polgáraihoz!

A f. hó 20-án Nyitra I. kerületében lezajlott törvényhatósági bizottsági tagválasztás alkalmával, mialatt én — a választás napján történetekről mit sem sejtve — a vármegye távol vidékén segítettém erős küzdelemmel a magyarság zászlaját győzelemre vinni, a t. választó polgárságnak kitüntető bizalma oly módon nyilatkozott meg csekélységem iránt, hogy azért ez úton kell köszönetemet kifejeznem.

Nyitra, 1907. évi november hó 22-én.

Steiner Gyula,
Nyitramegye főjegyzője.

Ujdonságok.

Kinevezések. A belügyminiszter *Toifél* István fizetés nélküli rendőrfelügyelőt a X. fizetési osztály harmadik fokozatába rendőrfelügyelővé; a pénzügyminiszter *Simonovics György* nyitrai pénzügyi számellenőrt pénzügyi számvizsgálóvá; *Krajcsák* Dezső trencsényi segélydíjas pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztvé a temesvári pénzügyigazgatóság-hoz kinevezte.

Eljegyzés. *Szabó* Károly nagyrippényi állatorvos jegyet váltott *Wagner* Mathild úrleánnyal Privigyén.

Az oltáregylet új igazgatója. *Kútvaszer* István kanonok a nyitrai oltáregyletnél viselt igazgatói állásától saját kérésére felmentve, helyébe dr. *Puchovszky* Bálint nyitrai esperes plebános nevezetett ki. Midőn ezt a kinevezést közzétesszük, felhívjuk a fiókegyletek vezetőinek figyelmét arra a körülményre, hogy ezen, az egyet központi vezetésében beállott változás folytán, minden levelezést, az egyesülethez intézendő kérévényeket is, az új igazgató címére küldeni sziveskedjenek.

Főigazgatói látogatás. Dr. Pirchala Imre pozsonyi tankerület főigazgatója f. h. 7—11-ig végezte szokásos iskolalátogatását a trencseni főgymnasiumban. A főigazgató tiszteletére, a ki az intézetben tapasztaltak felett teljes meglepedését nyilvánította, a főgymnasium ifjusága hangversenyt rendezett, mely fényesen sikerült. A múlt pénteken a főigazgató a nyitrai főgymnasiumnál kezdte meg látogatásait.

Szent Erzsébet-ünnepélyek. A nyitrai kath. kör f. évi nov. 24-én vasárnap magyarországi Szent Erzsébetnek magyar kir. hercegnőnek tiszteletére, születése 700-dik évfordulója alkalmából ünnepséget rendez, melynek sorrendje a következő: 1. Dél előtt 10 órakor a plebánia- (kegyesrendi) templomban ünnepi szent mise, melyen a kath. kör és a város kath. egyesületei saját helyiségeikből indulva, testületileg vesznek részt. 2. Szent mise előtt szent beszéd. Tartja dr. Puchovszky Bálint, esperes-plebános. 3. Délután 5 órakor a kath. kör nagytermében ünnepi előadás a következő műsorról: 1) „Hymnus.“ Eneklí a kath. kör énekkara és a közönség. 2) „Elnöki megnyitó.“ 3) „Enekek szent Erzsébet-ről.“ Szólók vegyes énekkarral és harmonium kísérettel. 4) „Ünnepi beszéd.“ Tartja dr. Kopp Tibor, főgymn. tanár. 5) „Piros rózsák.“ Irta Harsányi László. Dallamát szerző: Dusinszky Lipót. Eneklí a kath. kör vegyes kara. Szavalja Szita László. 6) „Szent Erzsébet százada.“ Felolvasás, tartja Sarmaságh Géza főgymn. tanár. 7) „Est a magas hegységben.“ Grieg Edétől op. 68. Vonós-ötös, dob- és kürt-szóval. 8) „Szózat.“ Eneklí a kath. kör énekkara és a közönség.

Az érsekújvári *Flenger-féle r. k. polg. leányiskola* f. hó 19-én és 20-án Szent Erzsébet tiszteletére jubileumi ünnepséget rendezett. Szinre került Szent Erzsébet álma, irta Pannon. A kitűnő előadás után Mandák Ilonka Szepessy László Szent Erzsébet című hangulatos költeményét szavalta el mély érzéssel. Azután az intézet növendékei Alexia Berchmana nővér „Árpád házi szent Erzsébet“ c. drámáját adták elő a közönség felelő érdeklődése mellett. — Az érsekújvári katolikus nőegylet a pozsonyi ünnepségeken 5 taggal képviseltette magát, a f. h. 19-én tartott ünnepi istentiszteleten pedig testületileg vett részt.

A *szokolczi* kath. kegyuraság emlékezetes módon ülte meg a dicsőséges magyar királyleány ünnepét. A kegyurasági tagok reggel 1/29-kor gyülekeztek a városház tanácstermében, s onnét testületileg vonultak a római kath. főtemplomba. Itt dr. Csernoch János az ünnep jelentőségét méltató, emelkedett szellemű szt. beszédet mondott, azután pedig pontifikális szt. misét celebrált. Az istentisztelet után a nagyszámú közönség a Stibor-féle aggápolda szent Erzsébet kápolnához vonult, a hol a pontifikáló főpap megáldotta a csinosan megújított kápolnát és a szent kereszt-ről nevezett irgalmas nővérek lakosztályát. Ezen ténykedés után az említett nővéreknek a házba való ünnepélyes bevezetése következett. A körmenet innét visszatért a főtemplomba, a hol a fényes ünnepet áldás zárta be.

Halálozás. Özv. Verő Dávidné, szül. Ehrenfeld Regina, a nyitrai izr. nőegylet alapító tagja és tiszteletbeli elnöke f. h. 19-én életének 74. évében jobb létre szenderült. Az elhunytban Billitzer szül. Verő Gizella, Tauber Verő Paulina, Verő Arthur, Sándor, Zsiga, Árpási Verő Hermin, Vagyon Mosko, Boschán Verő Aranka edes anyjakat, Árpási Imre nyitrai városi tanácsos, dr. Billitzer Ferenc, Tauber József, Boschán Ferenc anyósukat gyászolják. Ezenkívül még nagyszámú rokonság állta körül ravatalát.

Tóth Ferenc volt 48-as honvéd, Farkasdon 79 éves korában meghalt. Temetése az egész község nagy részvétele mellett ment végbe. — Nyugodjanak békében!

A ker. szocialisták ünnepélye. A Nyitrai Keresztény Munkásegylet házfelavatása évfordulóján, 1907. évi november hó 24-én házalapja javára, szineloadással és táncmulatsággal egybekötött zártkörű ünnepséget rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belépődíj személyenként 1 korona. Az egyesület rendes tagjainak 50 fillér. A meg-

hívót kívánatra fel kell mutatni. Műsor: 1. „Leánybúcsú. Vig monológ. Irta Széchy Ferenc. Előadja: Risnyovszky János, egyleti főrendező. 2. Nansen északsarki expedíciója vetített képekben. 3. A „fogadás“. Hangay Oktávótól. Cigányos kiemléssel előadja: Urbanek István r. t. 4. A „Rablók“. Bohózat 1 felvonásban. Irta Ney K. Fordította és átdolgozta: az esztergomi papnövényedékek magyar egyházirodalmi iskolája. Előadás után tánc.

Dr. Tóth János siremlékére újabb Szecsánszky János 10 k-t küldött. Ezt hozzáadva a legutóbb kimutatott 2514 k.-hoz, lesz 2524. azaz kettőezer ötszáz huszonnégy korona. Hálásan köszönjük.

Laktanya-szemle. Báró Nagy Gyula ezredes minap az érsekújvári huszár-kaszárnyában laktanya-szemlét tartott. — E helyen megemlíjük, hogy Wittenberger honvédhuszár százados a honvédelmi miniszteriumba hivatott be szolgálat-tételre. Helyébe Nádasy Géza jön, a ki már hadnagy korában is szolgált az érsekújvári honvédhuszár századnál.

40 éves szolgálati jubileum. Az emberi életkor ritkaságai közé tartozik, hogy egy tisztviselő, a ki egész közszolgálati életpályáját az íróasztalnál szakadatlan munka és szorgalommal a haza és a nagyközönség javára és hasznára teljes meglepedés és pontossággal töltötte, megélje hivataloskodásának 40-ik évfordulóját. Ez az öröm érte lovag Witvitzky Ferenc a nyitrai pénzügyigazgatóság titkárát, a ki f. hó 21-én töltötte be szolgálatának 40-dik évét. A jubiláló titkár nemcsak a pénzügyigazgatóság, de városunk egyik legtehetségesebb, általános rokonszenv és tiszteletnek örvendő egyénisége. A pénzügyigazg. tisztviselői kar tagjai magának a jubilánsnak kérésére előlítottak minden ünnepi tisztelettel csak szörvályosan, egyenként üdvözölték szeretett kartársukat, kívánva neki, hogy az a barátságos kartársi viszony, mely köztük fenállott, még sokáig tartson. Nagy örömet szereztek a jubilánsnak szerető rokonai is, a kik őszinte szeretettel keresték fel s örömkönyvek között szívből üdvözölték.

Névnap megváltás. *Skrábik* Endre névnapj üdvözletek megváltása címén a kath. sajtóalapra 25 kor., a nyitrai ker. munkásegyletnek 25 koronát adott.

Uránia. A tudomány népszerűsítésének célszerű és kedvelt eszköze a vetítő gép, nálunk is igen elterjedt. A falun is találkozzunk vele, hol van, a ki a nép műveltségére súlyt fektet és gondot fordít. Rendkívül értékesíthető a szociális egyesületben, hol sok előadásra van szükség. A könyvből megértést s érdekességet a vetítő gép mozdítja elő leginkább. A M. Gladbach ker. szoc. központ, mely a vetítő gép hasznát rég fölismerte, már egész sorozat szociális előadást adott ki, melyek vetítő képekkel kísérhetők. A nyitrai ker. munkásegylet több mint 20-át rendelt meg belőlük ez évre s a német szöveghez, minthogy a M. Gladbachból kölcsönvett képekhez csak annak tartalma használható, megszerezte a fordítási jogot. Tekintettel arra, hogy a magyar szociális congressus is elhatározta a vetített képek terjesztését, a nyitrai ker. munkásegylet nyomtatásban is szándékozik a fordítást kiadni. Egy meg is jelent már Palaestina címmel. Az előadás 90 képből teljes és rendkívül érdekes tájékozást nyújt a Szentföldről. A magyar szöveg ára 50 péld. 5 kor. A vetítő képek csekély kölcsöndíjért Höfer L. I. nél M. Gladbach (Poroszország) rendelhetők. Ha az egyesületek és egyéb intézetek az ügyet fölkarolják, a többi előadás megjelenése is sorra kerül.

A tisztaságszerető főbíró! Tapolcsány főbírája nagyon szeretheti a rendet és tisztaságot, mert a Nyitrai Hírlap néha kidicséri Tóth Lajos lelkiismeretes és hazafias munkásságát. Hát, ha Tóth Lajos annyira lelkiismeretes és rendszerető főbíró, akkor miért tűri az „Uj-utca“-ban emelkedő szemétdombot, mely az egész utca s a város nagy részének levegőjét megfertőzi. Mielőtt Tóth Lajos városunkból végleg eltávozna, egy szerény kéréssel fordulunk a lelkiismeretes főbíróhoz. Távolítsa el előbb a hivataloskodása alatt összegyűlt tömördek piszkot s azután menjen békével nyugodni. Ne hagyjon hátra oly sok restanciát, mert mit fog gondolni hivatalbeli utódja, ha munkálkodását piszkos eitakarítással kell megkezdnie. Igazán szeretnők látni rendszeretét.

A törvényhatósági választások Nyitra megyében. A folyó hó 20-án végbement törvényhatósági választások alkalmat szolgáltattak annak kipróbálására, vajjon Nyitra megyében a nemzeti kormány a rend-

szere uralkodik-e már, vagy még mindig a régi liberális korszak feneketlen korrupciója, törvényteleniségei és jogtiprása? Kitént, hogy eltekintve egy-két járástól, Nyitra megye ma is Dánia, melyben a régi rendszer szemétdombja bűzlik. Kár volna a viszonyok jellemzéséről többet mondani, átadjuk a szót tudósítóinknak.

A nagytapolcsányi járásból jelentik: Nyitra megyében a megpróbáltatások és üldözések egy új korszaka kezdődött a néppárt ellen. A koalíció-beli pártok közül a néppárt volt az, mely erőlyesen és sokszor kiméletlenül követelte a közélet tisztaságát, s ennek jegyében és ennek kivívása érdekében mondott le programjának teljes érvényesítéséről. S mégis hová jutottunk? Köz-állapotaink a közigazgatás terén nem tisztultak s ma nem egy helyen ép úgy zsarnoka a járások népének a szolgabíró, mint hajdanában. A november 20-án meggyeszte lezajlott megyebizottsági tagválasztások közül ékes bizonyítékokkal legelső-sorban a nagytapolcsányi járás szolgál. Itt még a régi Thuróczy, Csillaghy világ dühöng. Ennek a korszaknak kreatúrája Tóth Lajos ma még ép úgy „dolgozik“, mint a leghirhedtebb liberális világban. Pereszlényben a hivatalos néppárti jelölt kibuktatása Tóth Lajos ó-liberális főszolgabíró munkája. A jegyző itt is, mint Tavarnokon és különösen Prasicon vak eszköze volt Tóth Lajos kényének. A hivatalos jelöltek csúfosan buktak s bejöttek Stummer Ágost tisztjeinek és Tóth jegyzőnek segítségével, módszerével Stummer Emberei. Pereszlényben Tóth főbíró Stummer kedves jó embere, Tavarnokon Klapetek Ferenc Stummer főintézője, Prasicon Sztankovics Géza Stummer uradalmi orvosa győztek. És hogyan győztek? Prasicon például a szavazó helyiségbe Stummer embere nélkül alig mert bejönni egy-egy voksoló. Prónai Lajos jegyző a néppárt egyik bizalmi férfiát Dr. Vragassy Vilmost a szavazó helyiségben, tehát nyilvános helyen megrágalmazta és durva illetlen hangon rátámadott; nyilván kortesfogásból a község háza előtt nagytömegben álló szavazó-polgárok előtt becsületében, jó hírnevében gázolt. — Az ez alkalomból hivatalosan felvett jegyzőkönyv ridegen tárja fel a valót, hogy ily elemekkel a közélet tisztaságát elérni abszurdum. Nem megvetendő adat az sem, hogy a hét községből álló választókerület *községi bírói* szolgáltatták át a jegyző jelöltjének szavazólappait a választóknak, a koalíciós paktum rút szegényére!

A nagytapolcsányi kerületből írják még: Tóth Lajos ntapolcsányi főszolgabíró két helyen, úgy mint Radosnán és Pereszlényben köztörvényhatósági bizottsági tagul megválasztva lett. Lát-szat szerint tehát ő igen népszerű ember; de nem úgy van... mindenki fél tőle, kiki gyűlöli! Miért lett tehát megválasztva? Mely okból bukkott ki a népszerű és közkedveltségű Pullman Andor radosnai esperes-plebános? Miért bukkott ki Dr. Janda József csermendi esperes-plebános Pereszlényben? Azért bukkott ki a nevezett két esperes-plebános, mert Tóth Lajos az ismert paggyűlölő, hivatalos apparátusával már napok, sőt mondhatni hetek óta terrorizáltatja a zsidóság- és a parasztságot, és így legtöbbször félve, remegve mentek az urnához, leadva reá szavazataikat. Mikovényi Soma radosnai jegyző, kit nevezett főnöke üldöz — felel-mében ágyban fekvő beteg lett, és a választás előtt három nappal ágyába feküdt. Még többet is lehetne okul felhozni, de személyeket megnevezni nem akarva csak azt konstatalem, hogy Tóth Lajos látszatra népszerűvé vált. De Nyitra vármegye köztörvényhatósági bizottsága f. évi dec. hó 19-én meg fog nyilatkozni, és konstatalni fogja Tóth Lajos népszerűtlenségét s ki fogja őt buktatni jelenlegi állásából. Mit ha nem tenne, a nagy-tapolcsányi járás közügyeit, társadalmi békéjét veszélyeztetné. — *Egy köztörvényhatósági bizottsági tag.*

Nyitra-Zsámbokrétén a választás csendes volt. A koalíció jelöltjei voltak Paska István és Blaskovics Gyula. Beadott 177 szavazat. Ezekből Dopcsányi István nyitra-zsámbokréti főbíróra esett 176 szavazat, Paska Istvánra 149 és Blaskovics Gyulára 25 szavazat. Így Dopcsányi I. és Paska István az új bizottsági tagok. Dopcsányi dacára annak, hogy megválasztása ellen a leghatározottabban állást foglalt, a nép mégis méltányolva Dopcsányinak mint főszolgabírónak vele szemben tanustott igazságos bánásmódját és jóindulatát, hogy iránta ragaszkodását kimutassa, egy hijával mindnyáján reá szavaztak.

Egbeülről a következő épületes dolgokat írják: Egy Bánffy-rendszerű választással több. A választás-

tás elnöke Bihary István péterfalvi körjegyző a választók tiltakozása ellenére önmaga nevezte ki a 4 bizalmi férfit, ezeket a szavazóhelyiség egy szögletébe ültette, ő maga pedig egy távolabb álló íróasztalhoz ült, maga elé helyezve a szavazatszedési kis terjedelmű papír-skatulyát. Miután ezen íróasztalnak több felső fiókjá volt, a bizalmi férfiak a skatulyát a részükre kijelölt helyről a szavazás tartama alatt épen nem, az elnöknek pedig csak a fejét láthatták. (Rosszban sántikálhatott az, ha csak a fejét tette láthatóvá! Szerk.) A jegyzőkönyvvezető az elnök mellett ült, szintén fedve az íróasztal felső része által. Így működtek. Az eredmény kihirdetése közfelháborodást szült. A csendes nép már reggel megbotránkozott, midőn a választási helyiségben hét csendőrt látott. Kár ezt a jó, csendes, törvényiszteelő népet az ilyen választásokkal igazolni. *Téhat az eredmény:* Uherkovich Sándor hivatalos jelölt 173, Tiefenthaler N. (?) hivatalos jelölt 258, Celly József 46, Dr. Blahó Pál 25. Megjegyzendő, hogy Egellen a néppárt hivatalos jelöltje Celly József volt. Hogyan kerülhetett tehát két haladó párti a hivatalos listára? A választást panaszszal támadjuk meg.

Radosócon, az ottani néppárt a helyzet kényszerűsége alatt, a mennyiben ugyanis a nép hallani sem akart a liberális Klempa és Allein jelöléséről, egészen a saját kezére és jelölésére dolgozott. Ez a körülmény az alkotmánypartot felmentette erre a kerületre nézve a paktum betartása alól, de törvénytelenégekre fel nem jogosította. Pedig nagy törvénytelenések követték el. Ismét adjuk a szót tudostónknak: 1. Az elnök (Szabó Kálmán) nem engedte a bizalmi férfiak választását, vagy 40 választó dörgő hangját nem hallotta, ellenben a radosóci jegyző-ét igen, s így mind a négy bizalmi férfit a jegyző akarata szerint nevezte ki. 2. Minthogy pártunk ellenőrző közege a sorozó helyiségben nem volt, a radosóci jegyző az elnök szemellettára minden nem eléggé energikus szavazóknak pártja szavazócéduláját nyomta kezébe, s így történt, hogy pártunk több választója engedve a szavazóhelyiségben reá gyakorolt nyomásnak, akarata ellenére az ellenpártra kényszerült szavazni. 3. A szavazóhelyiség tulajdonképpen egy vásár színhelyét mutatta, minden a főbíró pártjára leszavazott választó a beadott cédula ellenében egy a Frankl-féle vendéglősre szóló assignálást kapott, a mely feljogosítja, hogy a választás után két pár virsli — bizonyos mennyiségű bort elfogyaszthat. 4. A választási elnök a cédulákat nem az előírt mód szerint az e célra rendelt urnába tette, de minden még úgy összegöngyölt cédulát előbb kibontott és az íróasztal fiókjába, vagy pedig valami kosárba tette, a mit — azért mert az asztal alsó része el volt takarva — nem lehetett egész tisztán kivenni. Különben az e napokban benyújtandó felelkezésben részletesen elő fogjuk sorolni a visszaéléseket.

Tavarnokon is elbukott a hivatalos néppárti jelölt, pedig ha csak kis támogatásban részesül, Stummer saját fészkében megverték volna. A néppárti jelöltnek támogatást ígértek Jácon, Kuzmicon, Nyitra-Németin és Úrmincen, pedig itt van a Stummer uradalom főfészeke, Korosról meg mindenki tudja, hogy az néppárti. Ekkor kezdődött a korteskedés, szünetelt az uradalmi munka, és a sok idegen gyári és uradalmi alkalmazott működött, az itóka fogyott és ez megette a hatást. A választás napján Stummer-kocsikon behozták a választókat és őrizték, hogy ne jussanak néppárti cédulához, ott leszavaztatták és vigan folyt a tor tovább. Elcsenték a korosi néppárti szavazókat is, ezek nem is tudták, milyen szavazócédulával járulnak az urna elé, azt hitték, hogy néppárti jelöltté, csak akkor abrándultak ki, mikor a korosi káplán megérkezett, de ekkor a csehek leszavaztatták őket. A jegyzők semminemű támogatást nem nyújtottak, s így egy mindenkorai kormánypárti bizottsági taggal több lett. Klapetek Ferenc választatott meg, Dr. Cserenyey István néppárti kisebbségben maradt.

Érsekújvárott az I. kerületben Dr. Hücl Ernő (alkotmánypárti) újból megválasztott. A II. kerületben megválasztottak Ficza József (néppárti), Török István (néppárti) és Tóth József (függetlenségi). Ficza József eddig is tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, Török István és Tóth József az időközben elhalálozott Misik György és Miklóskai Aladár polgármester helyébe lettek megválasztva. Ezen kerületben az alkotmánypárt egy bizottsági tagot veszített, s a függetlenségi párt egy tagot nyert.

Megválasztottak: Nyitra I. ker.: Palásthy Vilmos, Steiner Gyula, Nyitra II. ker.: Faschler Ferenc, Kürth Dávid, Egerszegi Mittuch József,

dr. Gruber József, Tormoson Kubinyi Endre, dr. Franciscus Lajos, Ivánkán dr. Tóth Károly, dr. Pulmann János, dr. Klobusiczky Károly, Polónyi Lajos, Nagycétényben Holényi Ferenc, Jankovics Ferenc, Prasiczon Sztankovics Géza, Tavarnokon Klapetek Ferenc, Pereszlyényben dr. Roszival Mihály, Tóth Lajos, Csitaron Lelkes Zsiga, dr. Kicska Emil, Ghimesen Szabó Ödön, ifj. Thuróczy Károly, Pogrányban Karsay Imre, Nagymókéén dr. Vragassy Vilmos, Erney Pál, Krakovánban Reviczky Bertalan, Szillaba Béla, Radosán Tóth Lajos, Vargha György, Privigyén Mózer Tivadar, Handlován Ámon Vilmos, Wohland Ignác, Frömmel Mátyás, Nyitranovón Rakovszky Béla, Kiss Jenő Nyitranovón Kútvaszer István, dr. Haitsch Dezső, Németprónán Czeizel Gábor, Czocher Kálmán, Érsekújvár I. ker. dr. Hücl Ernő, II. ker. Ficza József, Török István, Tóth József, Tardoskedden Vanya József, Löwenstein Antal, Radosócson dr. Kaszala János, Allein Gyula, Klempa Mátyás, Vitenzen dr. Nemlaha Géza, Lopasson Sándorffy Nándor, Vavrovics Andor, Bélaudvarnokon Nemcsek Ferenc, Zsambokrethen Paska István, Dopcsányi István, Nyitraujlakon Steiner Gyula, Juhász Sándor, Egellen Uherkovich Sándor, Tiefenthaler N., Úzbégben Br. Majthényi József, Vágújhelyen dr. Angyal Lajos, Verbón Molecz Zsigmond, Bobok Géza, Kraján Kubinyi József, dr. Roth Miksa, Klempa János, Holicson Kondor István, Szántó Siegfried, Vradiston Foltin Imre, dr. Stetina Elek, Uniban Burandik István, Szabó Kálmán, Kopcsay János, Kuttiban Szeesányi Gyula, dr. Pollák József, Szokolczán Quotidián György, Teszlik József, Kadlecik József, Farkasdon Belohórmay János, dr. Sztranzky Izor, Kralik Ferenc, Anda János, Negyeden Szentiványi Zsigmond, Molnár József, Magyaroskón Gyürky István, Tornócson Tully Ferenc, Ács Ferenc, Rabék Mihály, Vágsellyén Janits Ferenc, Hlavathy Ferenc, Kovács István, Sopornyan Holicska Vilmos, Lipovszky István, Póstyénben Lellei János, Kómvics István, Dojesson dr. Erney Ede, Klein Ferenc, Szoboton dr. Szále Lajos, dr. Gyürky Géza, Kiss Ferenc, Csácsón Görög Lajos, Brunovszky Adolf, Szeniczen Tomasovics Ferenc, Natzler Miksa, dr. Schubert Zoltán, Nagypolcsányban Váray József, Bartaky József, Bajmócon Stharenfeld Aladár, dr. Csvikota János, Soóky Kamillo, Gajdelen Frömmel Ferenc, Tuzsinán Lutonszky Mór, Mahler Antal, Filatz Lajos, Nagysurányban Turchányi Ödön, Roszival Mihály, Turchányi György, Komjáthon Zombory Elemér, Bernáth Győző, Miaván Mares Lajos, Jancsó Gyula, Jurenka Pál, Turulukan Krasesenits Ferenc, Constantin Pál, Brezován dr. Feldbaum Samu, Orell Géza, Ótúrán Szabados István, Brhlovics Sándor, Csejthén Bieliczky Jusztin, Jeszenszky István, Vágszerdahelyen Kochanovszky György, Galgócson Brucker Ágoston, Szvoboda Károlyi Boros Sándor, Újvároskában Brunner Alajos, Bodó Péter, Bucsányban Nagy Béla, Szivós Gyula, Udvarnokon Trstyanszky Géza, Szeszler Benő, Radványi József, Alsóvásárdon Lelkes Adolf, Castiglione György, Jabloniczon Müller Jakab, Hencz János, Pfäuser Lajos, Nagykostolányban dr. Radozca Tibor, Krantz Ottó, Uherék László, Nagybossánban Leidenfrost Károly, dr. Köves László, Knogler Gusztáv

Ker. szoc. öns. Hitelszövetkezet.

Már feléve, hogy megalakult ez intézmény Nyitran. Bár ily rövid idő alatt nem sokat tehetett, annyit mégis mondhatunk, hogy beváltak, nyitrai szegény népünket, mely a multban ahhoz szokott, hogy mindent kész adományokból kapjon s ép azért takarékos sem volt, a hitelszövetkezet fogja arra nevelni, hogy boldogulását főképen saját lassan gyűjtögetett filléreitől várja, melyek amily nehezen gyűlnek össze, oly nagy takarékosággal s gondos beosztással szabad csak azokat elkölteni. E hitelszövetkezet azonkívül nem csak a szociális szeretetet terjeszti, azt eszközölve, hogy a munkások saját pénzüikkel segítsék egymást, hanem a ker. szoc. egyesület is, melynek kebelében létezik, oly hatalmasan fogja támogatni, hogy az a nagy társadalmi adó, mely most párttagdíjak címén a humánus gondolkodású polgárokra nehezedik, leszállítható lesz. Azért a közönség, kivált a tagokul beiratkozottak a legszebb missiót teljesítik, midőn a ker. szoc. önszegélyező hitelszövetkezetet támogatják.

Rudnay István kilépése.

Köztudomású, hogy az októberi őszi közgyűlésen Rudnay István ny. táblabíró, divéki birtokos erősen kifogásolta azt, hogy a belapataikai, csávoji és temesi vadászterületeket a belapataikai jegyző, a ki árverező is versenyajánló is volt egy személyben, nevelésesen csekély áron, -- 11.600 holdat 15 koronáért -- vette bérbe. Rudnay a bérszer-

ződés megsemmisítését követelte. Ezzel szemben az előadó a szerződés alaki helyessége mellett érvelve, a mit különben Rudnay sem tagadott, annak jóváhagyását javasolta. A közgyűlésen jelen volt néppárt és a függetlenségi párt Rudnay iudítványa mellett szavazott, míg az alkotmánypárt, mely többségben volt, az előadói javaslat mellett foglalt állást, s így Rudnay Istvánt leszavazták. Ezt a szigorúbb erkölcsi felfogáshoz szokott öreg úr joggal zokon vehette, s azért kilépett a nyitramegyei alkotmánypártból.

A törvényhatósági választások Trencsén megyében.

A lapunkhoz eddig beérkezett jelentések szerint Trencsén megyében törvényhatósági bizottsági tagokká a következők választottak meg: Karaszón dr. Gyuriss Emil, Fenyvesszoroson Badik József, Frastaczky Antal, Trencsénrákón Szecsánszky János, Szaniszlófalván Gyurcsánszky Demeter, Bélik Mihály, Budatinban Czvincsek János, Lange Pál, Szpatkovszky József.

Peredméren a nemzetiségi agitátorok lázas tevékenysége dacára csúfosan megbuktak a nemzetiségi jelöltek. A választás előtt lázító proclamációt osztottak szét a nép között; a választók azondan okulva a bujtogatás szomorú következményein, majdnem egyhangulag a hazafias jelöltek választották meg: Stelcer Géza plébános, Horvát Manó járásbíró és Zental Gyula földbir-tokos személyében.

Nagyudván Weber József, Schaller József választottak meg.

Erzsébet-szobor leleplezés.

A peredméri „Otthon” népművelési egyesület, Árpádházi sz. Erzsébet születésének 700 éves jubileumával kapcsolatban szobrot emelt Erzsébet királynék emlékének. A szoborleleplezés folyó hó 19-én az ünnepi sz. mise után 10 órakor vette kezdetét a helybeli és vidéki lakosság nagyszámú jelenlétében. A Hymnus után Baross Gyula nyug. főispán szavaira lehuillott a lepel a Strobil A. mintázatú mellszoborról, mire Stelcer Géza plébános tótul, majd Dr. Waldapfel János magyarul méltatták az ünnepélz jelentőségét. Baross Gyula ezután átadta a csinos szzybot a község előljáróságának, mire a tanuló ifjúság zenekísérettel elénekelt a Szózatot s a közönség hazafias érzésében megerősödvé s azon büszke öntudattal oszlott szét, hogy megélte az első Erzsébet szobrot Trencsénmegyében.

Valasek büntetése.

A pozsonyi ügyvédi kamara fegyelmi bírósága f. hó 19-én foglalkozott Valasek János miavai ügyvéd ügyével, kit a nyitrai törvényszék évekké elelőtt egy elmondott programbeszéde miatt egyévi államfogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélt nemzetiségi elleni izgatás címén. Gloss Ernő pozsonyi kir. ügyész az ügyvédségtől való elmozdítása mellett foglalt állást, azonban a fegyelmi bíróság Valaseket fegyelmi vétségért 1000 korona pénzbírságra ítélte. Valasek az íteletet megfelebbezte.

A Tulipán-Szövetség városunkban.

Társadalmunk a magyar ipar fellendítése, illetőleg iparunknak Ausztria és a külföldi közgazdasági függésétől való felszabadítása iránt nemcsak érdeklődik, de azért valósággal lelkesedik is. A közgazdasági függetlenség alapján keresik a jövőbe látók Magyarországot megerősödését, hogy aztán mint anyagilag biztos alapokon nyugvó állam a politikai függőség terheit is lerázza magáról. A székesfőváros több lelkes polgára a közgazdasági függetlenség nagy eszméjének akarván hatalmas propagandát csinálni, azon a téren vállalkozott nagyobb szabású alkotásra, a mely téren Ausztriának s ennek révén a külföldnek csaknem a legtöbbet adozunk. Legelső alkotás volna e téren egy magyar óragyár felállítása. A nagy stíli akció megértette a Tulipán-Szövetség is s így az említett akció mindkét részről nagy jelentőségű támogatásban részesül. A nemzeti kormány anyagi, a Tulipán-Szövetség pedig nagy súlyú erkölcsi védelemben részesíti a kiváló közgazdasági jelentőségű mozgalmat. E mozgalom hullámai a legközelebbi napokban már városunkig érnek. Jól informált helyről arról értesülünk, hogy városunk polgárai a Tulipán-Szövetség által kibocsájtandó, lelkes hangú felhívással hivatnak meg arra az értekezletre, a melyen az akcióhoz való csatlakozás kérdéséről lesz szó. A Tulipán-Szövetség minden valószínűség szerint — itteni lelkes hivateltéri majd fel a hazafias akció támogatására, melynek fényes anyagi eredményének kell lennie. Városunkban a realis nemzeti célú akció értekezletét — úgy halljuk — már november hó 24-én tartják meg.

Allami aranyérem. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egylete, a melynek Nyitrán is virágzó fiókja van (Vármegyeház-tér 8), a nemzetközi balesetügyi, iparegészségügyi és munkásjóléti kiállításon a legnagyobb kitüntetést, az állami arany-érmét nyerte el a humanitás terén kifejtett eredményes működéséért. A német, francia, osztrák, olasz, svéd és magyar szakferiákból álló bíráló bizottság különösen nagy elismeréssel méltányolta azt a bámulatos eredményt, melyet az egylet önkéntes egyesülés útján a saját erejéből ért el. Ezen kitüntetés buzdításul szolgálhat mindazoknak, kiknek a belépés minden bizonynyal hasznos volna, de az egylet iránt táplált bizalmatlanság vissza tartja őket.

Trencsén vármegye szövetkezett pártjainak központi végrehajtó bizottságába a vármegyei néppárt új tagokul *Beregi Andort* és *Rényi Istvánt* küldte ki.

Hangverseny. A zayugróczy „Magyar Társas Kör” saját könyvtára javára e hó 23-án hangversenyt és táncmulatságot rendezett.

Tótmegyeriek Budapesten. Tótmegyer nagyközség képviselőiben nagy küldöttség járt a kereskedelmi minisztériumban, hogy az ujonnan építendő vasuti állomás ügyét dülőre vigyék. Gróf Károlyi Lajos és a község ugyanis azt óhajtja, hogy az állomás a község felé eső részen építtessék s ezen oknál fogva a gróf és a község nagy áldozatokra kész. A küldöttséget *Dr. Kovács Pál* országgyűlési képviselő vezette Szterényi miniszteri államtitkár elé, aki megígérte, hogy kerelmüket hathatósan támogatni fogja. Ez a küldöttség egyuttal Darányi földművelésügyi miniszternél is tisztelt, kérve őt, hogy egy szövetkezeti ház létesítésében, amelyhez özv. gróf Károlyi Alajosné tetemes összeget áldoz, szintén támogatást nyújtson. A miniszter megígérte, hogy a humánus terv megvalósításában a legmesszebb menő segítséget fogja nyújtani. Tótmegyer ezt meg is érdemli, mert szövetkezetei és egyletei, melyeknek élén Simkó Károly plébános fáradozik, valóságos áldást nyújtanak a szegény népnek.

Járásbírák a vádlottak padjain. Érdekes tárgyalás lesz december 7-én, — mint Nagytapolcsányból írják, a nagytapolcsányi szolgabírósnál. Cigány-muzsika juttatta a vádlottak padjára a nagytapolcsányi járásbírósnak két kifogástalan és köztiszteletnek örvendő aljárásbíráját. Vétük — Tóth Lajos főszolgabíró szerint, közcsendháborítás volna. De ez a közcsendháborítás annyira nem háborgatott senkit, hogy Tóth Lajos önmaga volt kénytelen a besúgó szerepre vállalkozni és a csendőrséget figyelmeztetni, hogy a két aljárásbíró háborít valakit. Az érdekes s egyben komikus tárgyalás elé nagy kíváncsisággal néz a közönség.

A bír. Curia ügyvédi tanácsa. Az 1907. évi XXIV. t.-c. az ügyvédek fegyelmi ügyeinek legfelsőbb fokban való elintézésére új fórumot alakított, ez a fórum a kir. Curia ügyvédi tanácsa, amely 1908. jan. 1-től kezd meg működését, s elvi jelentőségű határozatai döntvény erejével fognak bírní. Ezen tanács fele részében curiai bírákból, másik fele részében a gyakorló ügyvédek közül lesz összeállítva. A tanács ügyvédtárgyait az igazságügyi miniszter nevezi ki három évi időtartamra azon ügyvédek közül, akiket az ügyvédi kamarák a kinevezésre kijelölnek. Az igazságügyi miniszternek e tárgyban kibocsájtott rendelete szerint ezen tanácsba a budapesti ügyvédi kamara 20 tagot, a vidéki kamarák pedig három-három tagot jelöltek. A pozsonyi ügyvédi kamara, amelynek kebelébe mintegy 340 ügyvéd tartozik, — *Borovicszky Ede* nagyszombati ügyvédet, *Zsigárdy Árpád* pozsonyi ügyvédet, és *Dr. Ozorai József* érsekújvári ügyvédet jelölte.

A vágbalparti ármentesítő társulat. f. hó 25-én d. e. 10¹/₂ órakor tartja meg őszi közgyűlését Érsekújvárott, a társulat szakasz-irodájában. A napirend tárgyai közül kiemeljük: 1. A földművelésügyi miniszter rendeleteit a Nyitra hídepítő vállalkozókkal megkötött szerződésre és a Zsitva hidak kiépítésének arlejtés útján való biztosítására vonatkozólag. A szerződés jóváhagyása iránti intézkedés. 2. Javaslat a társulati alkalmazottak fizetés rendezése tárgyában.

Hazai beszerzési források. A honi ipar pártolásának eddig legnagyobb akadályja az volt, hogy sem a kereskedők, sem a nagyközségek nem tudták, minő iparcikkeket készítenek már hazánkban és hol szerezhetők be azok. Ezen a hiányon segít most a *Tulipán-Szövetség* — Magyar Védőegyesület (Budapest, VIII., József-körút 8. sz., I. 1.), midőn a kereskedelmi m. kir. ministerium engedélyével 20.000 példányban kinyomatta a m.

kir. kereskedelmi muzeum által összeállított „*Hazai ipari beszerzési források*” című címtárat és azt 1 korona kezelési és szállítási költség előzetes beküldése mellett bárkinek is megküldi. A 228 oldalas ipari címtár 5000 olyi ipari készítményt sorol fel, a melyek az országban már készülnek. A címtár beosztása igen gyakorlatias, mert a „*Mi készül az országban?*” című fejezet betűsorrendben nevezi meg a honi cikkeket és egyuttal közli azokat a sorszámokat, a melyek alatt az illető cikkek az iparágak szerint csoportosított címtárban könnyű szerezni feltalálhatók. Az 1 korona díj az egyesület központjához Budapest, VIII. ker., József-körút 8. sz., I. 1., akár bélyegeken, akár postautalványon küldhető be a megrendelő nevének és pontos címének megjelölésével.

Sóhiány Trencsénben. Egész Trencsénmegyében, mint onnét jelentik, sóhiány van és a só ára helyenkint 36—40 fillérre is felcsöklik, sőt sok helyen egyáltalában nem is kapható.

Gondoskodás a szegény emberek tűzifaszükségletéről. Az idejű mostoha természetű eredményei különösen a legszűkebb néposztályt sújtják. Ennek terhein lehetőleg könnyíteni szándékozván, a földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy azokat, kik a kormány gyámolítására tényleg reá vannak szorulva, a közlő tél folyamán ingyenes tüzelő fával fogja ellátni. Ehhez képest tehát utasította a kincstári erdőhatóságokat, hogy a kerületeihez tartozó állami erdőkben üzemtervszerűleg kihasználásra előirt hulladék fát a folyó tél folyamán mindazoknak, a kik a legutolsó három év alatt erdei kihágást nem követtek el és a kik szegénységüket helyhatósági bizonyítvánnyal igazolják, kinek-kinek saját jelenlegi szükségletére, tehát az az elidegenítés és raktározás jogosultságának feltétlen kizárásával, ingyen szolgáltatassa ki s az ekként kiszolgáltatott famennyiségéről a kedvezményben részesültek neveinek nyilvántartásával pontos jegyzéket vezessen s jövő 1908. évi április végén az ingyenes kiszolgáltatást beszüntetvén, május közepéig ezen jegyzék adatai nyomán községeinkint jelentse be, hogy e kedvezményt hány egyén vette igénybe s hogy a kiszolgáltatott tüzelőfa ugy a kiszolgáltatott méretek szerint (hátteher) mint úrköbméterekben kifejezve, mekkora mennyiségnek felel meg s mennyi annak árszabály szerinti értéke.

Közgazdaság.

Meghívás. Egyesületünk felhívására mintegy 9000 kat. hold répatertület képviselő nyitramegyei cukorrépa termesztő gazda gyűlt össze a répaszövetség ügyének megbeszélése végett f. hó 15-én Nyitrán. Ez alkalommal az értekezlet kimondotta, hogy most már elodázhatatlannak tartja a répatermelők szövetségének megalakítását s egyszersmind ezen szövetség alapszabályait is elkészítette, melyet van szerencsénk az aláírandó kötelező nyilatkozattal egyetemben megküldeni. A szövetség hívatva lesz úgy a nagybirtokos, mint a kistermelő érdekeit egyaránt védeni. Különösen felhívjuk nagybecsű figyelmét a 6-ik pont utolsó bekezdésére, melyből kitűnik, hogy a szövetség az árak tekintetében csupán azon minimumot fogja megállapítani, melyen alól szerződni nem lehet; a mennyiben tehát valamely termelő saját speciális helyzetében a minimálnál nagyobb árat tud magának biztosítani, erre nézve keze a szövetségi tagság által nem lesz megkötve. Nyilvánvaló ebből, hogy a szövetségből a tagokra csakis előnyök hármothatnak. Ennélfogva saját érdekét védelmezi minden termelő akkor, a midőn a szövetség megalakulását elősegíti. Midőn tehát a szövetség *f. évi november hó 27-én szerdán d. e. 9 órakor* Nyitrán a városháza nagytermében tartandó *alakuló ülésére* tisztelettel meghívjuk, egyben kérjük, hogy az alapszabályokhoz csatolt kötelező nyilatkozatot az ülésre aláírottan magával hozni méltóztatassék. Amennyiben pedig az alakuló ülésen való személyes megjelenésben gátolva méltóztatnák lenni, kérjük az aláírott kötelező nyilatkozatot egyesületünk címére lehetőleg postafordultával, legkésőbb azonban a közgyűlés előtt beküldeni. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület nevében hazafias üdvözléssel: *Mezey Gyula* ügyvezető alelnök, *Hercmanszky Imre* titkár.

Széna, szalma és szecsaküldemények kedvezményes vasuti szállítása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az ország túlnyomó részében mutatkozó takarmányhiányra való tekintettel gazdasági célokra hasz-

nálándó s állattenyésztéssel illetőleg mezőgazdasággal foglalkozó gazdák részére szállítandó széna, szalma és szecsaküldemények vasuti szállításánál a rendes díjtételekhez képest mintegy 30% szállítási díjkezdvezményt nyújtott. Ezen kedvezményre a gazdák csakis a vármegyei gazdasági egyesület által kiállított igazolvány felmutatása mellett tarthatnak igényt. Midőn erről vármegyénk gazdaközönségét értesítjük, egyben tudatjuk, hogy az ezen díjkezdvezmény igénybe vételéhez szükséges igazolványok kaphatók a nyitramegyei gazdasági egyesületnél Nyitrán. Az igazolványra igényt tartók következő adatokat tartoznak nevezett egyesülettel közölni: 1. Ki a takarmány feladója és hol lakik az? 2. Mely vasutállomáson lesz a takarmány feladva? 3. Ki részére lesz a takarmány szállítva? 4. Melyik vasutállomásra lesz az szállítva? 5. Milyen takarmánynak szállításához óhajt igazolványt? Minden igazolvány kiállításáért posta és nyomtatvány költség fejében levélbélyegben 20 fillér küldendő az igazolványok kiállításával megbízott egyesülethez.

Piaci árak. (100 kilogrammonként koronákban). A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület”-nek a nyitrai piacon eladott terményekre vonatkozó jelentése 1907. év november hó 20-án. Baza 23.—, rozs 22.60, árpa 17.20, zab 17.40, tengeri 14.20. Látható gabonakészletek (métermázsákban): buza 30,000, rozs 5,000, árpa 40,000, zab 3,000, tengeri 580. — Az időjárás többnyire borús és enyhe: csapadék nincs, pedig esőre még szükség volna. Sok helyen az őszi vetés még nincsenek elvetve. A kikelt őszi vetés helyenkint hiányos, sok helyen újra vetnek, illetőleg foltozzák az ősziakat.

Irodalom.

Nagy időkből kis történetek. Elbeszélések a kuruc világból és az 1848/49. szabadságharcból. Irta: *Somogyi Gyula*. A pozsonyi magyar közművelődési egyesület nagyszombati fiókjának ez a kiadványa azokat az elbeszéléseket foglalja magában, melyek a II. Rákóczi Ferenc fejedelem vezérlete alatt vívott küzdelmet és az 1848/49-iki szabadságharcot, vagyis ama nagy időköt elevenítik fel az olvasók előtt szívet-lelket gyönyörködtető módon, amelyeken a valódi népszabadság úde és eltető fuvalma árad végig s a melyek pazarul gazdagok a magyar hazaszeretet, szabadságérzet, önfeláldozó hűség és elszánt hősiesség ragyogó példáiban.

A szerző csodálatosan jó felfogású érzékkel hatol be a letűnt kor lelkébe, s azt meglepő hűséggel tükrözteti vissza. A kurucvilág vezetőinek naplószerű feljegyzéseit és bizalmas levelezéseit is alaposan és behatóan tanulmányozta; azokból vett hiteles idézetekkel világítja meg aztán több helyütt a regényes események történeti hátterét. Az 1848/49. szabadságharc hősköteménybe illő epizódjai — hogy a szerző saját kifejezésével éljünk — az ő lelkében mint egy rózsaszín alakra festett ködfátyolkép, mint egy ezeregyéji álom ragyognak eltűrhetetlenül; egyes mozzanatokat tehát, melyeknek ő maga is szemtanúja volt, a fogékony gyermek emlékezetéből ír le, más eseményeket pedig idősebb szemtanúk egykorú feljegyzései és tőlük később hallott szóbeli közlések alapján beszél el.

A finom papírra nyomtatott, díszes kiállítású és nagy nyolcadrés-alakú 15 ívnyi (VIII. és 230 lap) terjedelmű könyv ára 4 korona.

Kapható a könyvkereskedésekben, de vidékről — főleg egyszerűen több példány — megrendelhető a P. M. K. E. nagyszombati fiókjának ügyvezető alelnöke útján is, akinek címe: *Alsözghy János*, igazgató Nagyszombat.

A jeles szerző nagylelkűségéből e mű tiszta jóvedelme a nagyszombati fióknak jut.

Az érdekesítő olvasmányt nyújtó könyvből lapunk tárcarovatában hozunk egy, vármegyénknek nézve lokális jelentőséggel bíró, s azért kétszeresen érdekes elbeszélést.

Telefon.

Sz. J. Nyitra. Az üdvös eszméket tartalmazó cikket a jövő számban hozzuk.

K.—cs. Félreértette D. K. fejtegetéseit, melyeknek helyességéhez szó sem férhet. Nem azt vitatja ő, hogy csak a papság adakozzék a kath. sajtóra, hanem *mi módon* adakozzék a papság. Koldus alamizsna éppen az lenne, a mit ön javasol. Nem tapasztaltuk már számtalanszor, hogy mire lehet menni az ilyen alamizsnákkal?

R. Radosócz. Dr. K. a piszkos eszközökkel számára szerzett tagságot nem fogadja el.

K. Zsere. Jogos a felháborodása, de az eset közlésével semmit sem használnánk a közérdeknek. Az illető már eléggé bűnhődött.

P. L. Aranyosmaróth. Ön azt kérdezi, hogy mit fogunk most tenni? Fenyegedőzni a gyengék szoktak, az erősek cselekednek. S mi ezen a téren erőseknek érezzük magunkat, mert az igazság a mi részünkön van.

2439/907. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közzéteszi, hogy Weisz Herman végrehajthatónak **Pedjács György** végrehajtást szenvedő elleni 282 kor. 24 fillér és jár. kielégítése iránti végrehajtási ügyében a területhez tartozó Poruba község 225. sz. tjkvében I. 1-2. sor. a. foglalt ingatlanból B. 3. a. Pedjács Györgyöt (nős Piss Annával) illető $\frac{2}{20}$ része, u. ott 226 sz. tjkvében I. 1. sor. a. foglalt s B. 1-6. a. Král János, Pedjács György, Pedjács József, Pedjács János, Pedjács Mária, Pedjács Pál nevén vezetett ingatlan u. ott 234. sz. tjkvében I. 1-2. sor. alatt foglalt ingatlanból B. 3. alatt ugyanazt illető $\frac{2}{10}$ része, **1907. évi december hó 23. napjának d. e. 10 órájkor** Poruba községében 352 kor., 54 kor., 360 kor., 60 kor., 4 kor. kikiáltási ár és 35 kor. 20 fillér, 5 kor. 40 fillér, 36 kor., 6 kor. 40 fillér bánatpénz letétele mellett becsáron alul is eladatni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt, három egyenlő részletben 5% kamattal együtt a bírói letétpénztárba fizetendő részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a bíróságnál valamint fentnevezett község előljáróságánál megtekinthetők.

Privigyén, a kir. járásbírói mint telekkönyvi hatóságánál 1907. évi szeptember 11.

(P. H.)

Tivadar,

kir. járásbíró.

166. 1-1.

Legmegbízhatóbb cég !!

SULGÁN ANDRÁS

cipész 110. 47-52.

a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító
Nyitrán, Megyeház-utca 7.

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legelegánsabb kivitelben **ortopédiai rendszer szerint.**

Továbbá készít tisztí lovagló-csizmát mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

RADIMERSZKY PÁL

férfi szabó

NYITRÁN, ERZSÉBET-ÚT 9. SZ.

Ajánlja dús választékú valódi gyapjú szövetekkel felszerelt

ÜZLETÉT

a főtisztelendő nyitraegyházme gyei papság szives figyelmébe. Sok évi tapasztalata folytán — mint az i. t. piarista tanár urak és számos közel vidéki világi papság szabója — készít kifogástalan szabású reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat, palliumokat s mindennemű papi ruhát jutányos áron.

167
1-3

Fa-eladás.

Tajna-Sári községben (Bars megye) Bakó Pálné tulajdonát képező erdő részben 15,500 \square -öl területen, fiatal bükk, eser- és tölgyfa eladó, mely épületfa, bútort és tűzifának alkalmas. — Feltételek és az ár Bakó Pálnál Gyöngyös, megtudhatók, valamint az ajánlatok is ide adhatók be. 168. 1-2.

Gazdák és lóbirtochosok

elismerik, 161. 2-4.

hogy a **Selypi Czukorgyár Részv.-Társ.** melassítja a legjobban bevált erőtakarmany.

„Kincsem” hízók, lovak, nevelő-marha, sertések, stb.

„LACTA” tehének részére.

Egész kocsirakományok: **ab Selyp.**

Kisebb mennyiségek: **ab nyitrai raktár.**

Megrendelhető:

Felsner Jon. cégnél, Nyitrán.

K C POPOFF
a legjobb **TEA** a világon.

Üzletnyitás.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy mint az **Arnold**-féle bádogos-üzlet évek hosszú során át volt munkásai **Megyeház-utca 6. sz. alatt**

új bádogos-üzletet

nyitunk, melyben jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett **épület-, konyha-főlszerelést, angol klosett készítést, villamos csengő bevezetést** s mindennemű bádogos munkát és javítást elvállalunk.

Alázattal kérjük a nagyérdemű megrendelő közönség szives támogatását.

Furda Sándor és Oravszky Géza

158. 3-5.

bádogos-mesterek.

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtisztaságért jótállva legdusabb

választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti 144. 8-20.

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes, Medgyes 96. sz.** (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az Árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbeli bizonyítást szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Alapított 18907-ben.

Alapított 18907-ben.

165. 1-52

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe saját készítményű szücsáru **raktárát női boákban és jaknikban.**

A főtisztelendő lelkész urak részére **utazóbunda, lábzsák** nagy választékban; ezek kölesön is kaphatók vagy öregért becsereíthetők. — Raktáron tartok továbbá mindentféle kül- és belföldi **bőröket kabátbélésnek szabók részére.**

Javításokat és átalakításokat jutányos áron elvállal.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BEREN- DEZÉSU ÚRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN, Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

FÉRFI DIVAT: Téli plüs-, velur- és loden- (daróc) ka-
lapok. Szörme-, teveször-, kocsi-, utcai-
és vadász-sapkák. Téli keztü különlegességek. Jáeger-tanár
féle alsóruházat. Vadász kabátok és harisnyák. Nyak-
kendők rendkívüli nagy választékban. Gallérvédők legújabb
kivitelekben. — **BOKAVÉDŐK.**

NŐI DIVAT: Tenisz flanellek, szövött és nyomtatott
barchetek, gyapjú flanellek — leg-
divatosabb minőségek — nagy választékban. Ruhakelmék a leg-
olcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. — **Berlini kendők**, zsenília
esarpok, téli keztük, harisnyák, trikó kabátok, blúzok.
Gamáslik. Téli gyapjú-kendők és divatos sálók.

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“ részvénytársaság NYITRA székhelyel.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvételére haszonrészesezés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98—99%) elismert kitűnő minő-
ségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.